

ОСНОВНИ ДАННИ ЗА КУЛТУРАТА В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2018 ГОДИНА

Статистическите изследвания на НСИ в областта на културата осигуряват информация за дейността на музеите, театрите, библиотеките, кината, радио- и телевизионната програмна дейност и производството на филми. Основните показатели и обхватът на изследванията са в съответствие с методологическите изисквания на ЮНЕСКО.

1. Културни институции

В обхвата на културните институции се включват музеите, театрите и музикалните колективи (сценичните изкуства) и библиотеките.

1.1. Музеи

Към 31.12.2018 г. в страната функционират 174 музея, регистрирани съгласно Закона за културното наследство, като по тематичен обхват 93 от тях са общи, а 81 - специализирани (вкл. художествени галерии).

През 2018 г. движимите културни ценности, формиращи Националния музеен фонд, са 7 419 хил. фондови единици и в сравнение с 2017 г. техният брой се увеличава с 13 хиляди (0.2%). Цифровизирани са 368 хил. фондови единици, което е с 24 хил. повече спрямо предходната година.

Посещенията в музеите през 2018 г. са 5 084 хил. и съпоставени с 2017 г. намаляват с 0.5% (фиг. 1). Приблизително една четвърт от тях (1 025 хил.) са осъществени в дните със свободен вход. Регистрирано е увеличение на посещенията на чужденци в музеите - със 147 хил., или с 13.2% спрямо предходната година.

Фиг. 1. Посещения в музеите

Общите приходи на музеите през 2018 г. са 68 879 хил. лв., като от тях размерът на бюджетната субсидия е 50 617 хил. лв. (73.5%), приходите от посещения са 9 841 хил. лв. (14.3%) и от европейски програми и проекти - 1 412 хил. лева (2.0%).

Общият персонал на музеите през 2018 г. е 3 296 души и се увеличава с 2.2% в сравнение с 2017 година.

През 2018 г. в музеите са използвани 1 535 компютъра за административни цели, 670 - за съхранение на бази данни, и 228 - за предоставяне на данни на посетителите.

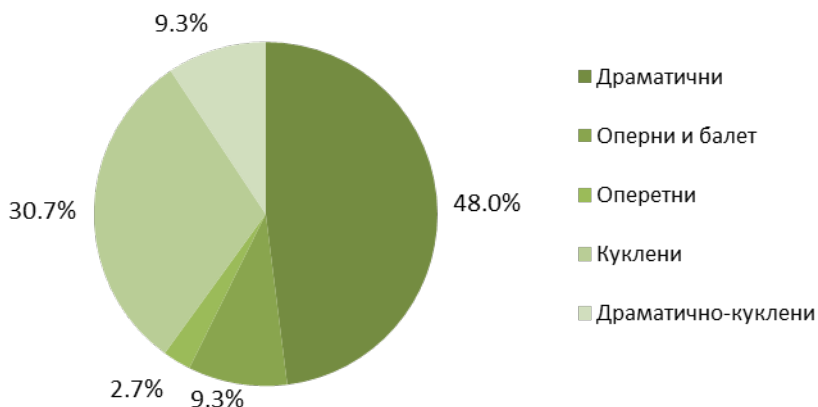
1.2. Сценични изкуства

През 2018 г. в действащите 75 театъра в страната са организирани 15 155 представления, посетени от 2 389 хил. зрители, като спрямо 2017 г. представленията намаляват с 1.2%, докато посещенията се увеличават със 7.5%. Средният брой посетители на едно представление също се увеличава - от 145 през 2017 г. на 158 през 2018 година.

Разпределението на театрите по вид (фиг. 2) и реализирани постановки през 2018 г. е следното:

- 36 драматични театъра с 6 360 представления;
- 23 куклени театъра с 5 216 представления;
- 7 драматично-куклени театъра с 2 194 представления;
- 7 оперни и балетни театъра с 1 022 представления;
- 2 оперетни театъра с 363 представления.

Фиг. 2. Структура на театрите по вид

През 2018 г. в страната развиват дейност 51 музикални колектива - 5 филхармонии, 25 професионални ансамбъла за народни песни и танци и 21 оркестъра. Представленията на тези колективи се увеличават с 1.6%, а посещенията намаляват с 0.1% в сравнение с 2017 година.

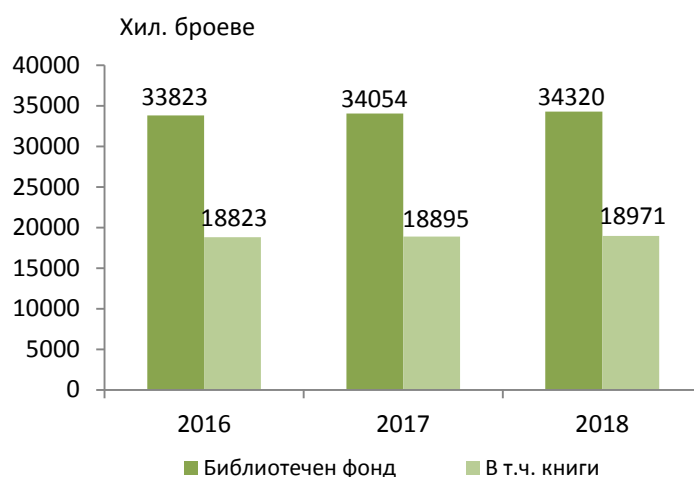
Дружества, сдружения и музикални компании са организирани следните прояви през 2018 година:

- естрадни (поп, рок, фолк и др.) - 547 концерта, посетени от 229.9 хил. лица;
- фолклорни - 139 концерта, посетени от 55.4 хил. лица;
- камерни и симфонични - 122 концерта, посетени от 36.8 хил. лица.

1.3. Библиотеки

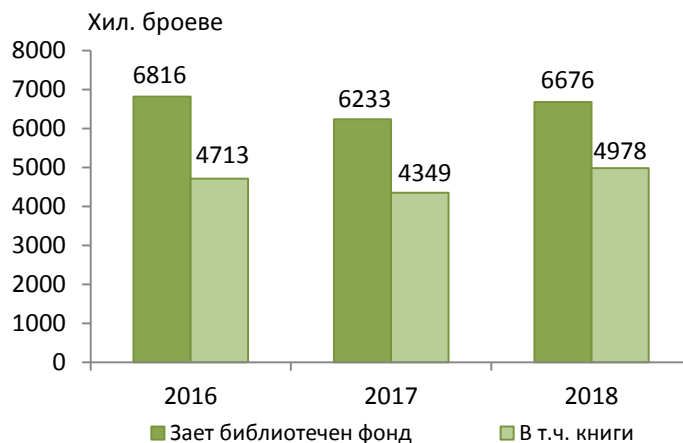
През 2018 г. броят на библиотеките с фонд над 200 хил. библиотечни единици остава непроменен спрямо предходната година (47). Общият им фонд се състои от 34 320 хил. библиотечни документа (фиг. 3) - книги, продължаващи издания - вестници, списания, бюлетени и др., като в структурата му с най-висок дял са книгите - 55.3% (18 971 хил.), следвани от другите библиотечни документи (аудио-визуални, електронни, графични и картографски издания, микроформи, патенти и стандарти) - 29.7% (10 179 хил.), и продължаващите издания - 15.1% (5 170 хиляди).

Фиг. 3. Библиотечен фонд

Регистрираните читатели са 239 хил., което е с 3.6% по-малко в сравнение с предходната година, докато посещенията се увеличават с 6.7% и достигат 4 563 хиляди. Заетият библиотечен фонд е 6 676 хил. библиотечни единици (фиг. 4).

Фиг. 4. Зает библиотечен фонд

В Националната библиотека „Св.св. Кирил и Методий“ през 2018 г. има регистрирани 8 193 хил. библиотечни документа, или със 72 хил. повече в сравнение с предходната година. Библиотечният фонд в 26-те регионални библиотеки в областните центрове е 11 899 хил. библиотечни единици, като заетият библиотечен фонд в тях се увеличава с 3 хил. (0.1%) в сравнение с 2017 година (фиг. 5).

Фиг. 5. Зает библиотечен фонд на един читател по видове библиотеки

2. Аудио-визуална дейност

Аудио-визуалната дейност включва филмовото производство, дейността на кината, както и радио- и телевизионната програмна дейност.

2.1. Филмово производство

През 2018 г. са произведени общо 77 пълнометражни, късометражни и среднометражни филма, в това число 46 за кинорежата, 30 за телевизията, включващи 6 сериала с общо 331 епизода.

Произведените пълнометражни филми са 30 (29 за кинорежата и 1 за телевизията) и се увеличават с 5 (20.0%) спрямо предходната година.

Произведените късометражни и среднометражни филми са 47, от които 13 игрални, 28 документални и образователни и 6 анимационни. В сравнение с 2017 г. производството на този вид филми намалява с 34, или 42.0% (фиг. 6).

Фиг. 6. Произведени филми по вид

2.2. Кина

В края на 2018 г. кината в страната са 69, а киноекраните - 226, като броят им остава непроменен спрямо 2017 година. Мултиплексите¹ са 11 и в тях са осъществени 61.6% от всички прожекции и 68.1% от посещенията.

1. Кина, екрани, прожекции и посещения

	2014	2015	2016	2017	2018
Кина - бр.	49	55	59	68	69
Екрани - бр.	196	206	220	226	226
Прожекции - хил.	282	306	322	356	349
Посещения - хил.	5097	5341	5548	5506	4885

През 2018 г. в сравнение с предходната година прожекциите в кината намаляват с 2.1%, а посещенията - с 11.3%. Прожектирани са 8 575 филма, които според националността им се разпределят, както следва: 1 077 български, 2 359 европейски, 4 463 от САЩ и 676 от други страни.

Най-голям е броят на кината в Югозападния район - 22 със 173 хил. прожекции, посетени от 2.7 млн. зрители. В столицата функционират 16 кина със 101 екрана, в които са прожектирани 2 722 филма.

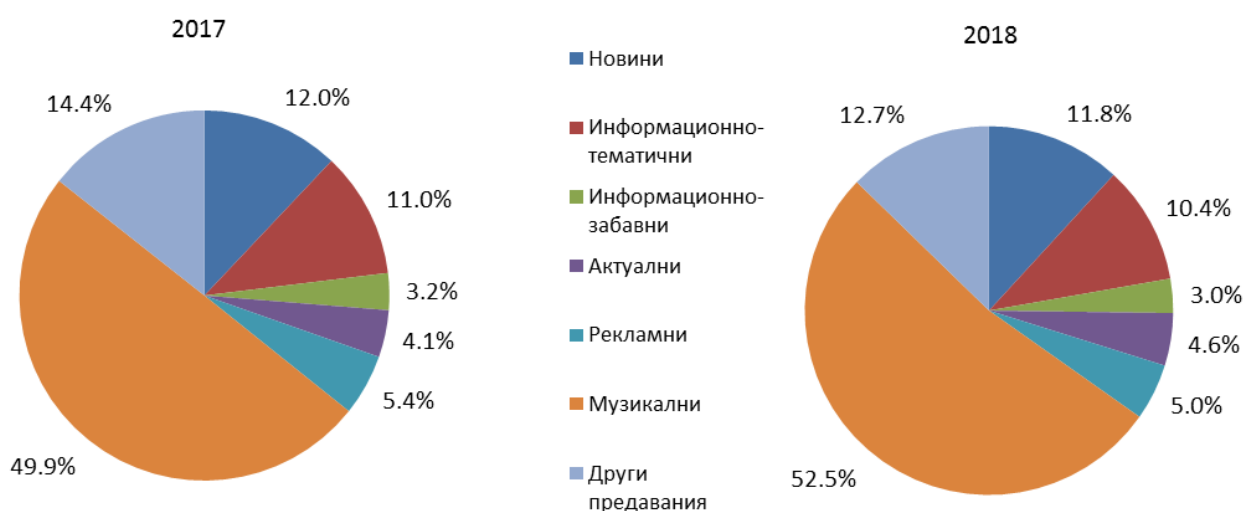
¹ Стационарно кино с 8 и повече екрана.

2.3. Радиопрограмна дейност

През 2018 г. в страната функционират 83 регистрирани и лицензирани радиооператори, които са излъчили 727.0 хил. часа радиопредавания, или с 0.5% (3.4 хил. часа) повече в сравнение с 2017 година. Най-голям е делът на излъчените музикални предавания - 52.5%, следван от новините (бюлетини, коментари, спортни новини и прогнози за времето) - 11.8% (фиг. 7).

Фиг. 7. Структура на радиопредаванията по вид

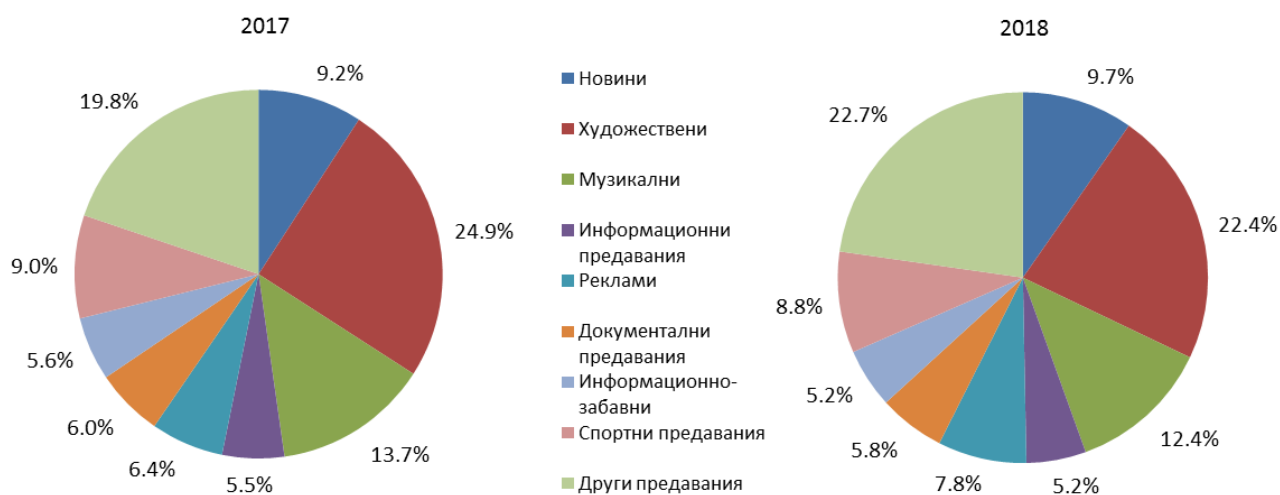
2.4. Телевизионна програмна дейност

През 2018 г. в страната функционират 116 регистрирани и лицензирани български телевизионни оператора, което е с един по-малко от предходната година. Телевизиите с наземно разпръскване и тези по кабел и сателит са излъчили програми с обща продължителност 742.8 хил. часа, или с 0.9% по-малко в сравнение с 2017 година. Специализираните предавания (фиг. 8) са разпределени по часове, както следва:

- художествени предавания (игрални, телевизионни и видеофилми) - 166.2 хил. часа;
- музикални предавания - 92.2 хил. часа;
- новини (бюлетини, коментари, спортни новини и прогнози за времето) - 72.1 хил. часа;
- реклами - 57.6 хил. часа;
- образователни предавания - 12.0 хил. часа.

Фиг. 8. Структура на телевизионните предавания по вид

Методологични бележки

Информация за дейността на **музеите** се получава в резултат на регулярно провеждано годишно наблюдение. Тяхната дейност се характеризира чрез: музейните фондови единици, посетителите; културно-просветната работа; персонала; приходите и разходите и материално-техническата база. Броят на музеите е в съответствие със Закона за културното наследство (обн., ДВ, бр. 19 от 13 март 2009 г.). За 2018 г. има прекъсване на динамичния ред в данните за броя на музеите и те не са съпоставими спрямо предходните години.

Сценичните изкуства са предмет на отделно годишно изследване. Единици на наблюдение са театрите, оперите, оперетите, цирковете, музикалните колективи, дружествата и сдруженията, които са организирали и провели рецитали и концерти (естрадни, фолклорни, симфонични, камерни, хорови, на духови оркестри, смесени и други). Тяхната дейност обхваща следните основни характеристики: сцени, места, представления, посетители, постановки по националност на автора, вкл. нови постановки.

Предмет на годишно статистическо наблюдение е и дейността на **библиотеките** с библиотечен фонд над 200 хиляди единици. Тяхната дейност обхваща следните основни характеристики: библиотечен фонд (книги, продължаващи издания и други библиотечни документи), читатели, посещения, зает библиотечен фонд, персонал, приходи и разходи, компютри, площ на библиотеките.

Данните за **филмовото производство** се събират годишно от Националния филмов център и частните продуценти. Тяхната дейност се характеризира главно чрез произведените филми, вкл. видеофилмите, филмите за кинорежата и телевизията. Дейността на **кината** се обхваща чрез следните основни характеристики: места, екрани, прожекции, зрители, приходи от билети. Не се наблюдават киноklubовете и подвижните кина.

Дейността на **радио- и телевизионните оператори** се обхваща чрез следните основни характеристики: предавания по функция в часове, приходи и разходи.

Повече информация и данни от изследванията в областта на културата могат да се намерят на сайта на НСИ (<http://www.nsi.bg/bg/node/3552/>) и в Информационна система ИНФОСТАТ на НСИ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=36).

Приложение

Таблица 1

Културни институции в страната

	2016		2017		2018	
	брой	посещения - хил.	брой	посещения - хил.	брой	посещения - хил.
Библиотеки	47	4315	47	4277	47	4563
Музеи	195	5230	191	5109	174	5084
Театри	75	2295	74	2222	75	2389

Таблица 2

Произведени филми през 2018 година

(Брой)

	Филми	Произведени филми по направление					за други цели	
		за кинорежата	за телевизията					
			общо	телевизионни	сериали			
					общо			епизоди
Общо	77	46	30	24	6	331	1	
Пълнометражни филми	30	29	1	-	1	6	-	
Игрални	19	18	1	-	1	6	-	
Документални	10	10	-	-	-	-	-	
Анимационни	1	1	-	-	-	-	-	
Късометражни и среднометражни филми	47	17	29	24	5	325	1	
Игрални	13	8	5	-	5	325	-	
Документални и образователни	28	4	24	24	-	-	-	
Анимационни	6	5	-	-	-	-	1	